

RAJASTHAN PUBLIC SERVICE COMMISSION, AJMER

SYLLABUS FOR COMPETITIVE EXAMINATION FOR THE POST OF ASSISTANT PROFESSOR IN PUNJABI FOR COLLEGE EDUCATION DEPARTMENT

PAPER – I

ੳ) ਸਾਹਿਤ, ਸਾਹਿਤ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਆਲੋਚਨਾ

1. ਸਾਹਿਤ- ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਸਰੂਪ ਤੇ ਤੱਤ
2. ਰਹੱਸਵਾਦ, ਰੁਮਾਂਸਵਾਦ, ਯਥਾਰਥਵਾਦ, ਆਧੁਨਿਕਤਾਵਾਦ
3. ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਰੂਪ- ਸ਼ਬਦ, ਸਲੋਕ, ਕਾਫ਼ੀ ਬਾਰਾਮਾਹ, ਸੀ-ਹਰਫੀ, ਕਿੱਸਾ, ਵਾਰ, ਜੰਗਨਾਮਾ, ਜਨਮਸਾਖੀ। ਗੀਤ, ਨਜ਼ਮ, ਗ਼ਜ਼ਲ, ਰੁਬਾਈ, ਨਾਵਲ, ਕਹਾਣੀ, ਨਾਟਕ, ਇਕਾਂਗੀ, ਨਿਬੰਧ, ਸਫ਼ਰਨਾਮਾ, ਜੀਵਨੀ, ਸਵੈ-ਜੀਵਨੀ, ਰੇਖਾ-ਚਿੱਤਰ।
4. ਭਾਰਤੀ ਕਾਵਿ-ਸ਼ਾਸਤਰ- ਧੁਨੀ ਸੰਪ੍ਰਦਾਇ, ਅਲੰਕਾਰ ਸੰਪ੍ਰਦਾਇ, ਰਸ ਸੰਪ੍ਰਦਾਇ, ਵਕ੍ਰੋਕਤੀ ਸੰਪ੍ਰਦਾਇ।
5. ਪੱਛਮੀ ਕਾਵਿ-ਸ਼ਾਸਤਰ - ਰੂਸੀ ਰੂਪਵਾਦ, ਮਾਰਕਸਵਾਦ, ਸੰਰਚਨਾਵਾਦ, ਨਾਰੀ ਚਿੰਤਨ।
6. ਯੂਨਾਨੀ ਕਾਵਿ-ਸ਼ਾਸਤਰ- ਪਲੈਟੋ, ਅਰਸਤੂ, ਲੌਂਜਾਈਨਸ।
7. ਪੰਜਾਬੀ ਆਲੋਚਨਾ ਦਾ ਆਰੰਭ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ
8. ਮਾਰਕਸਵਾਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਆਲੋਚਨਾ
9. ਰੂਪਵਾਦੀ/ਸੰਰਚਨਾਵਾਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਆਲੋਚਨਾ
10. ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਚਿੰਤਕ- ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ, ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ, ਅਤਰ ਸਿੰਘ, ਹਰਿਭਜਨ ਸਿੰਘ, ਨਜਮ ਹੁਸੈਨ ਸੱਯਦ, ਤਰਲੋਕ ਸਿੰਘ ਕੰਵਰ, ਕੇਸਰ ਸਿੰਘ ਕੇਸਰ।

ਅ) ਭਾਸ਼ਾ, ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ

1. ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ
2. ਭਾਸ਼ਾ, ਸਮਾਜ, ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਅੰਤਰ-ਸੰਬੰਧ
3. ਭਾਸ਼ਾ, ਉਪ-ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਲਿਪੀ
4. ਸੰਰਚਨਾਤਮਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ- ਭਾਸ਼ਾ ਇੱਕ ਚਿਹਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ, ਭਾਸ਼ਾ ਤੇ ਉਚਾਰ, ਚਿਹਨ, ਚਿਹਨਕ ਤੇ ਚਿਹਨਿਤ, ਵਿਨਿਆਸਮੂਲਕ ਅਤੇ ਸਹਿਚਾਰੀ ਸੰਬੰਧ, ਇਕਾਲਕਤਾ ਤੇ ਦੁਕਾਲਕਤਾ।
5. ਨੌਮ ਚੌਮਸਕੀ ਦੇ ਭਾਸ਼ਾਈ ਸੰਕਲਪ- ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਨਿਭਾਓ, ਗਹਿਨ ਸੰਰਚਨਾ ਅਤੇ ਸੱਤਹੀ ਸੰਰਚਨਾ, ਰੂਪਾਂਤਰੀ ਨੇਮ।
6. ਧੁਨੀ, ਭਾਸ਼ਾ ਧੁਨੀ, ਧੁਨੀ ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਧੁਨੀ ਵਿਉਂਤ- ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ, ਧੁਨੀ ਉਚਾਰਨ, ਵਾਰਵਾਰਤਾ, ਤੀਬਰਤਾ, ਪਿੱਚ, ਪੰਜਾਬੀ ਦੀਆਂ ਸਵਰ ਤੇ ਵਿਅੰਜਨ ਧੁਨੀਆਂ, ਧੁਨੀਗ੍ਰਾਮ ਦਾ ਸੰਕਲਪ,

ਖੰਡੀ ਧੁਨੀਗ੍ਰਾਮ, ਅਖੰਡੀ ਧੁਨੀਗ੍ਰਾਮ, ਸੁਰ-ਪ੍ਰਣਾਲੀ, ਵਾਕ ਸੁਰ, ਅਨੁਨਾਸਿਕਤਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਉਚਾਰਖੰਡੀ ਸੰਰਚਨਾ।

7. ਪੰਜਾਬੀ ਰੂਪ ਵਿਗਿਆਨ- ਸੰਕਲਪ ਅਤੇ ਪਛਾਣ
8. ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਕ ਵਿਗਿਆਨ- ਵਾਕ, ਵਾਕਾਂਸ਼ ਅਤੇ ਉਪ-ਵਾਕ
9. ਪੰਜਾਬੀ ਅਰਥ ਵਿਗਿਆਨ- ਅਰਥ ਦਾ ਸੰਕਲਪ, ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਦੀ ਰੂਪ ਮੂਲਕ ਸੰਰਚਨਾ(ਸਮਾਨਾਰਥਕ, ਵਿਰੋਧਾਰਥਕ, ਬਹੁਆਰਥਕ)
10. ਭਾਰਤੀ ਆਰੀਆਈ ਭਾਸ਼ਾ ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਨਿਕਾਸ ਤੇ ਵਿਕਾਸ
11. ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ- ਨਿਕਾਸ, ਵਿਕਾਸ, ਸੰਰਚਨਾ
12. ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਆਕਰਣਕ ਪ੍ਰਵਰਗ ਅਤੇ ਕਾਰਜ(ਲਿੰਗ, ਵਚਨ, ਕਾਰਕ, ਕਾਲ, ਬਿਰਤੀ, ਪੱਖ, ਪੁਰਖ, ਵਾਚ)
13. ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨੀ(ਪ੍ਰੋਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ, ਜੀ.ਬੀ. ਸਿੰਘ, ਡਾ. ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ, ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੁਆਰ)

Note :- **Pattern of Question Paper**

1. **Objective type paper**
2. **Maximum Marks : 75**
3. **Number of Questions : 150**
4. **Duration of Paper : Three Hours**
5. **All questions carry equal marks.**
6. **There will be Negative Marking.**